

<p>بکار خود بخوان اسے شیخ مارا گراں ابرو شود محراب طاعت</p>	<p>کہ ماہم ندیبے دایم ودینے ز سجدہ سوده گروہ ہر چینے</p>
<p>تو خاص و عام جامی می کشد ناز دے خاص از بر اسے ناز نینے</p>	
<p>سباتی بیاکہ بیز خودی عشق و بیخود سے وہ سب کو شاہد موش کہ این بود می چسیت جذب عشق کہ پیرا و نیک قہار کہ ام آنکہ شہود جمال اوست در شرح عشق ہر چہ بحر می ضلالت این نکتہ با فقیہ چلو کم کہ بہرہ نیست بیچارہ مدعی کند اظہار علم و فضل بار دی چین گرفتہ دلچست و تازند</p>	<p>دردہ شراب لعل ز جام زہرہ سدر باد سعادت و اقبال ہر ساز و تہی زو سوسہ نیکی و بدی مقصود نمنتمے و تناسے بتدی خوش آنکہ شد شجاع فی خاہ ہمت بو جہل را د مشرب جذب مہر می تشناختہ قبول زود و جیدار رو گلہبانگ گلنداری دلات سہی</p>
<p>جامی بسوزد لعل تعلق کہ دوختند بر قدمت تو قبائے مجرورے</p>	
<p>گی در دل گہی در دیدہ با زلوح خاطر م نقش تبار خریدار تو زان بود شد جہانی</p>	<p>دلہم را خون کنی در دیدہ با ترا شدید شہنشاہین بجا کہ چون یوسف بخوبی گشتہ فانی</p>

که چون حکم رگ جان میخواستی	چو چنگ دست تو زان میخروشم
	چهری پرسی که جامی عاشق کیست چگویم من تو هم دانسته باشی
هر که پیدا میشود از دور پندارم توئی و آنکه خون می ریزد و سر بر نمی آرم توئی در زکشت دل چه کنم این سکه دلدارم توئی من چه کنم دارم عزیزین که غمخوارم توئی تا بان رو چو سر شمع شب تارم توئی اگر از صبرم داند دو بسیارم توئی خود در دشتی که بین می گویم خریدارم توئی	بس که در جان فگار و چشم بیدارم توئی آنکه جان میبازد و سر بر نمی آرم توئی گر تلف شد جان باک این سکه جانان توئی گر چه صد خواری رسد هر دم ز دشت غم توئی روز را در یوزه روز از شب تا نیست توئی با که گویم در خود یار بیدارم توئی گر چه فتانی بهیم بر سر بازار وصل توئی
	گفته یار تو ام جاسی مجو یار دیگر من بسبب یار خواهم بود اگر یارم توئی
ز شوق لاله رسته دلم بر جگر داری بزار عاشق دیوانه بیشتر داری چرا نظر بکمال کسی دگر داری که بار غم ز دل اهل در و در داری خوشتر آن زمین که تو گاهی بر آن نظر داری	شنیده ام که بگل حره نظر داری مکن مکن که ز خیل پر پوشان هر دو چو روی خویش را میندیشدانی توئی منه ز عشق میل بارم ترا آن به نشان پاک تو باشد نشان رحمت توئی

یکدیگر خیر از حال عاشقان خود را | ز دواعی شوق و غم عشق چون جگر در

چونیت زهره خریدار او شدن جامی
ز اشک و چهره چه حاصل که سیم و زر دایر

دل زهر دیگران برداشتی در چه افکندی لم رازان ز من شمع رخ کردی نمان از آه من طعن خود را بی زدی بر عاشقان خوش شدی از جنگ تو وقت من نگ نوبت شاهی زدی بی ملک حسن	درد دل با مهر دیگر کاشتی از جفا موسی بران نگه داشتی آه من باد هوا انکا داشتی عاشقان را همچو خود نپداشتی گیر مت در بر بوقت آ داشتی ز نقش و لبا علم انرا داشتی
--	---

جامی آنرگشته تیغش شدی
سروران کردی که در سر داشتی

با ما چه سوخت که چون آب آتش اسکے سر و سر فراز سر از ما چه می کشی کاسوده در حمایت ان رو کوشی پیوسته در کشاکش دوران میوشی بس عیش خوش گشت مبدل تانوشی خوشوقت بے همایه ما بے غمش	با هر که غیر ماست چو شیر و شکر خوشی ما همچو آب در قدمت سر نماده ایم حال ترا ز ما به جمعیت این بس است می گفت شانه با سر زلفت که از چه بود گفتای بے دلی چه کنم که فریب دهر چون بهما عمارت و فنش فاش شد بر زرق
---	--

اگر ز تلویکے جامے گے شوے

کز جامِ حیرتِ بجز خود سے جرعتِ چست

کہ ز سر تا قدم آشوبِ لاجان سنی
 بچندہ دیگر نہ کند دعویٰ نازک بدنی
 گاہ دل با تو دو گاہی تو بدل و رختی
 نوش کردی می مائیشہ چرامی شکنی
 چند آتشِ بین سوختہ دل می فگنی
 لیک شکرانہ آنرا کہ نسیم زیتنی
 ادب آفت که گردن نہی دوم زنی
 از جام تو پر خاتمِ عیش است نگیں
 از نور رخت گرد بد صبح یقین
 ناگاہ خیال تو در آمد ز کینے
 ناگاہ خیال تو شدم از ہلے
 گرد و دلا مت خم ابرو سے تو مینے
 در کویِ دقائیت چمن خاک نشینے

آخر سے سوزِ خرامان ز کد امین چینی
 بنما آن تن نازک ز قبا تا یہ چین
 لب پستیم ز سخن لیک نخلت گجان
 خون ما خورد و چه آزار دم می طلبی
 میدہی یادم ازان لالہ رخ ایچ دیار
 یار بیماری من دیدو سے فاتحہ خواند
 جامی آن شوخ بخوریز تو گریخت کشد
 ہر قطرہ می نعل کہ ریزد بر مینے
 با ظلمت شب سر دہا نتوان پخت
 گفتم شدم امین ز بلا ہا زمانہ
 ہر دین کہ نہ عشقت ہر کفر و فسق است
 صد چاک ز ہجران بدلم بیکہ چو ام
 از خاکِ دلت گرہ شوم گرہ پنجرم

دو ج کہ آند لبت انا بامانت

بسیارہ جامی کہ چو ادبیت ایمنے

<p>اگر کشید چه شوخ و دیدہ کے من ترا خواہم از دو عالم بوس از تو ام جز تو آرزوئی نیست چون از خویش تن تری شد امان کرده عشق تو دور ولایت دل</p>	<p>کریم فریاد میچاکس ز بوسے کز دو عالم مرا ہمین تو بوسے انت سولے وانت ملتے باتو دارم ہوا سے منفے روز ہا شمنگی و سب عسی</p>
---	--

جامی از عشق نیکوان یازا سے
عمر بگذست چند بوالہوسے

<p>ای مراد عشق تو از کار خود چہ آید قصہ دشوار بچران مردن آسان شد ماند بر خوان غم از من استخوانی چند کام بیشتر تلخ شد زین گریہ ہا آشکار بتیوتن زندان جان فدائی بام تیغ ہرگز مچون نیست رہ در پیشگاہ بزم دل</p>	<p>در بیابان تنہای تو سرگرداں ہے باشد آرزو سے بعد ہر دشواری آسان ہے گر ہی زمان سگانت را کم مہا ہے زان لب شیرین کرم کن خندہ پنا ہے دست رحمت بر کشا آزاد کن زندا ہے مے نیم از دور بر خاک دہت پنا ہے</p>
--	---

پیر شد جامی ز جام نیم خوردت جس بے
بروی از نشان زمان کند زان چہ ہر انشا ہے

<p>صدای آن غم گشت شکل آن غم ز پرده بشرے نیز نہ تو ایسکن</p>	<p>کہ شور مجلس عشاق شد ز پر مسکے درد بگوش من آوار سبہ بلکے</p>
---	--

<p>درد صبح یقین از فروغ جامد باغ ز سحر و حسن فلک مژدہم شمر عروس عشق تراوانہ شد بنیدانم سیلاب بکرت و آب پریشانی</p>	<p>از پشیمانی اندر و در حجاب سگی ز نرم عشرت ما دور باد آن فلک کہ شیر ذوق ز بہستان او چرانکے دے چو سو دگر گشتہ زار با پیکے</p>
---	--

<p>ہزار بیل خوشگوست جامی آن گل را کے نہال نہ آخرازان ہزار کے</p>

<p>لے جیب عربے دے ترشے قوم ریشہ کنہا دھولہ سن بھی دورہ دایم ہو اداری و قیاسان کرچہ صدر حلاوت ز پیش نظرم صفت بادہ عشق زینت سیر صفت نیت ماسیری زان آجانی</p>	<p>کہ پھور و غمش ماغ شادی نچوئی لانت ہر شہ پندم او توشی نچوئی ما شدا و شہرا افاق تجو شیداوشی وجہ کے نظر کے عذاۃ دے ذوق این می نقاشی بنجاما نچتی شاعرت اور لٹاکل زمان عطشی</p>
---	--

<p>جامی اور ناپا پنا جگرہ عشقش زوند سیر مبادت کرا زین راہ دورہ باز گشی</p>

<p>ای فیون چشم بہت مایہ دیوانگی شمع رخسار ترا سپر جانہ زوم سن شیوہ عاشق چو دلہنہ زار غلو نشین</p>	<p>آہشتنا بیان ترا از خویش ہم میگا از خدا خدیوہ خولان کور پڑاگی پھیلاوہ ہلاوس کے آیز منج گشا</p>
---	--

<p>عناقل دیوانگے دیوانگے نرزانگی</p>	<p>بلند دراز طور دکاندہ طریق عشق است</p>
<p>باک گوئی مشبوہ مردانست خیر آرزو خوب خیر گر جاسے نخواہد آمد این مادانگے</p>	<p></p>
<p>مراد عشق با زبان نامرادی خان سواد قد ہونیت بجا دی ولیکن عاشق کیڈ لا عادی برو کا مادر رحمت کشاوی دو ملک تصدق کی کل تاجی تواوی و انواوی و انواوی</p>	<p>ہوا می نیکوان عشق است و شکی تذراک یا غرائب البین روی بوسل دست لطفش رہنم گشت بسوی با چشم لطف دیسے بہیا لک موسے فی کل دان بہم صد بارہ و ہر بارہ صد بارہ</p>
<p>ہمین شہزادہ دارو جامی از تو کہ جان داوا از غم و دادش زداوی</p>	
<p>چون سالکان ز سیر تقا تفس لگوں ہر جا رہا پاتا ستر انکاشت می نمی نادیدم ز نال اول خود کندنی گرد و طاع بانگ ز آواز خانے ہی آہنگ لہ ام دم بنے کرد کونے ایں راہ خودی کہ تو یکدم ز خود رہا</p>	<p>نے کیت ہدی شدہ از وقتین آز روہ کہ نال جانسورے کت سوراخا بندہ نے پہر آئی کہ بند تھوڑے زبانگت می چہدا از جانگور و مسانے شدم کہ عالم چون بند چو رہے نہ کہ رستہ ز خود زان کہ رہے</p>

	چاسے زنالہ دل از گار خود مگر اگر نہ کہ نالہ خود شرح میدہی	
از تشنہ لبے بر لب ہر چشم چونا بر سائغ خالے لب خود بہر چہ پالے بہ سبب حقیقت تیرے در چہ جیانی بر صدر کن جا کہ فوا از صفت نعلانی بنا غنای خود لابلق این پایہ عالی چاسے نہ نسبت پر دلی از غیر تو خاسے		سہر تا بچشم غرقہ و ریای ز لاسے پیش لب لہ صد قرح بادہ لب از عالم صورت کہ نہ نفس خیال کہ جو خواجہ عالی محل این پر نعلانی از عشق سخن مرتبہ نیاس بندست گفتی بچہ بان عاشق و خستہ چہ دارد
	جامی سخن عشق بہر سفلہ چہ گوئے در کسبے لوسے چہ سنے عقد لاسے	
بند ابا ہمہ بے رتے خود رحم نہائی کاش صد درد و گر بہر درد نہائی کہ بیک عشوہ اگر خواہی ازین صبر نہائی شکر بارے کہ تو جا کردہ رون دل ماسے کہ تو این داشت تہہ پر خرد چشم نہائی		گر بدانی کہ چہا میکشم از درد جدائی درد پرورد تو ام من کہ زانہ شیدہ بان دل بجاصل مارا برت ایشوخ چہ میت گر چہ مارا نبود جای نجاگ سر کومیت دل نہ ز انسان کہ نہ تو گزشتہ بجان
	یاد دادن ہمہ کس پر مقصود و جامی شک ریزان لب کوی تو تا کے بدلتی	

<p>مرادین سر میدان عشقت این سحر آواز چو سرا بر سریدانت اندازند جانها بجز آن بود کوی سرم را با هم چو گان تو جان درین میدان فیروزه بر آید مهره بر تو ملک میگردد اللهم سلم از قفاست تو به تنهایی فلک کجاست سرم از هم چو گان کجاست چشم جامی ز خاک سیم است پهر حکمت سلطان حسین ن دل برون</p>	<p>گر دور پیش چو چکانی کنم چون در سر باز همدن سر شوم چون گوی از شوق سر باز بیک چو گان چه باشد که بحال گوی بشکل گوی ز در باشد چو گان پیش روی چو زخمش تیر گام اندر قفاست گوی درین میدان نخواهم دیگر را با تو هم باز چو چشم انجم از گرد سپاه شاه ابوالغازی کند با آفتاب سعادت چون صبح در سادگی</p>
--	--

بقایش با چندان کاندین کاخ پر آواز
 کند با صورتش توبت ملکش هم آواز

<p>ای قلند چشم تو جمانی بی پوسته بقصد ما ز ابرو هر کس برت آورد متاعی هستم شکلی بر آستان سرشده عشق کتلوان نیست اگر اشک چو نور قبولت آید</p>	<p>میکن نظر به تبا تو جان تا گوشش کشیده کمان ما نیم و چون صیر جان در حسد ز تو با مشخوان نایافته ز انسیان نیست در پاس نور زرش روان</p>
---	--

شد جانم از این دبان عارض
 صاحب نظر و نکته دان

<p>نہوہ سیکیں خستین کہ تو نے نروم تان گل زمین کہ توئی موقس ہر دل خیرین کہ توئی بازارین لوند نازنین کہ توئی</p>	<p>خستین خوب نام زمین کہ تو نے گر گلستان غم بخشندہ عفت جان و تن بنار و تاب پیمج مرغ دل از تو جان نبرد</p>
<p>جامی آخر بدائع دل سوز با حنین آہ آتشین کہ توئی</p>	
<p>خانہ دل با فروغ دیگر از ہر روز نے ہنچو گردون ہر نماز شام در خوان دانے بایزش از گل تبا در سخن میرا ہنچی ترا آتش منھار تو یک شعلہ وز گل حرنے ہنچو روح الہی حجاب راہ ماشہ سوزنے حیث باشد در امن پاکت بست چون نے</p>	<p>سینہ روزن در زنت از تاوک صید کنی دارم از اشک شفق گوون رازن آتشید نیست آن اندام نازک کشا ہر لباس کیت گل تا چہ از در و بجوبی پیش نو سہم تر گلان تو از دیدار مارا باز دست جو رگم کن با من مسکین کہ روز بار خواست</p>
<p>جامی بے خان و ما نرا ہر دم اسے بہ خود مرادین نہ انکہ این مسکین بجز گویت نزار سکنے</p>	
<p>ہاگردایان تو شامان در مقام بندگی نیتے سے پاید و سکینے و انگندگی نیتے می باید و اھکینے و انگندگی</p>	<p>اسے ز خورشید جہالت ماہہ با نرسندگی پر وہ از عارضین برا فکندی کہ ہر وہ تمام مشکوک نہ ہی تماع نیست در بار عشق</p>

شد خراب از گردن کبیر چشم من بی
خانم را آفت بدسر چون پر شود بار

جامی از دور و فراق دماغ بچرخان مرده بود
باز و گیر نکمت وصل تو بود او شش زندگی

آسوده و لا حال دل از پیوسته
هرگز حلیله بکفت پا تو خار
شب تا بسحر خفته بخوابد که باز
ای فاخته پروانه کنان برهنه
جو خنجر اری عشاق مگر خواب
از روی سینه افکار چه بود
بنحو ابی این آینه بیدار چه بود
ورد دل مرغان گرفتار چه بود

جامی تو و پیوستی و جامی دوستی
راه و روش مردم هشیار چه بود

کاش من بیدل از سنگان تو بودی
آن همه دشنامها که در سبم
نبا چو اگر قبایل جمال تو بودی
بچو در اقبال ما کجا میگفتی
تماز بقیمان آستان تو بودی
آه چه بود که از زبان تو بودی
ورد زبانش دعا جان تو بودی
مگر نه نیسم ز گلستان تو بودی

جامی اگر باقی قبول غلامت
غاشید بدوش در غمان تو بودی

من آورده را گردن بها خوشتن بودی
اگر بر دل نبود نه غما از لاله خسار
کجا و میگویند رسوا گشته پسران من بودی
مرا چون دیگران همزدن گلگشت چمن بودی

<p>تو میرم چو بودی گویا غنیمت من بود بلکت عشق با ایستے کہ نامم کو کہن بود چو بود گر مراد پیت مجال یکہ سخن بود ز شوق آن چو لاله چاکہا شان کفن بود</p>	<p>ترا دی رنگوی صید تیغ و من و بند مرا شد کوہ نعم جان و نعمت جان ہمیکہ کن ز خاموشی برآمد جان بود دل صبر سخن اگر بوی تو بگذشتی بگو رستان قلین</p>
<p>ز صبر و ہوش و عقل و دین سپاہا کیخنے جاسے اگر نہ عشق خوریز تو شاہ ہفت شکن بود</p>	
<p>کیست سرو چمن انجا کہ تویی عیبے امروز چنانا کہ توئے بخدا اسے بہت رخا کہ توئے با چمن صورت زریا کہ توئے</p>	<p>با چمن قامت و بالاک کہ توئے بدستے زندہ کنی صدم مردہ چند گوئے کہ بگو جان توئے چون تو انیم کہ عاشق ز شویم</p>
<p>جامیا شہرہ شو سے برود بہ عشق انچنین والہ و شہیدا کہ توئے</p>	
<p>اسے باؤ شاہ حسن و خدادا ترے تانہ می بکن کہ نیست ازین بہ تیغے صدم مر فساد و پیش بود ز یہ ہر سے کہ شوق گل جوشت ز بس تیغے ہرگز نہ میا زان مہبہ شہرین سے</p>	<p>دارند جان و دل تو ہر یکہ لعل عشاق راز ناز و تیغے تراغنی آہستہ ران تہند خدایا کہ در سے گوئے کہ نیم مالہ ز شوق رخت تیغ جامی سبحان سید ز بس یہ تیغ</p>

<p>کونخون خوردش نبود بی که عاید شد ز در مان هر طبعی نیایم چون تو در عالم بیسب کجاست تیغ چهار سوره قلمی</p>	<p>بیشتر بگفتان بسکین غریب عجب عیار بی دام و عشقت چون عاشق سے یا بی لیکن ز کوی تیغ نیایم گر چه نسیم</p>
---	--

نیستد نو بسیار خوبیت را
 خوش الحان تر ز جامی غمگین

<p>کجوی دست کدو شکب نیر و فالیه سائے پس از اجازت زبان عین بن بود آسائے بمرض حال من نیر مان زبان بکسائے بان میا که چون موبوی باد کسائے کفری تیغ ز روم نجا ک آن کف پائے چو ملیر بان خوش الحان شون ز نومه سر پائے نوشقه نامر از آب چشم خون پاک پائے درون نامر میان مروت و دعا ک پائے</p>	<p>نسیم مجدم ابرج بخش روح افزائی ز گرد و چو بران خاک و ز کسائے نپید دست بچومت دگر مجال شون نمود دست تن چون موفوش ضفائے چو در خرام بند پا بزمین برسان ز ناکه منش یاد و نه بزم طرب رحل جامی اگر پر سدت بگو انیک ز سبک کاست لکر خائیش تو اند سائے</p>
--	---

سپند و عاسے تو هر دم کشد برشته ز کس
 چهار سخن از کس بر طبع گوهر ز اسے

<p>بنامه کس هر چه گاه گاه کس</p>	<p>از مراهق تاب رخ اسی ترک سا هر د</p>
----------------------------------	--

از مهر و ماه یازدهم گویم که بنیت هر جا سوار آید به بی مهر بگری گر بی نقاب رخ بنامش چو ماه و مهر رویت در اوج حسن مه و مهر دیگرست از مهر و ماه رو که تو بس آه می کشیم	هم ماه مهر عارض و هم مهر ماه رو مالنده ما و مهر به آن خاک راه رو کردند ماه مهر ز خجالت سیاه رو خواهی بنام مهر و مهرش خوان خواه شد ماه و مهر را سید از دور آه رو
---	---

جامی که شد ز مهر تو چون ماه نو ستاب
اے ماه مهر طلعت از و بیگناه رو

ای که از قشاح گل لطیف تره خاک پایت شدن چه سود کند گر ز اغیار پوشمت چه عجب پاربا ما و ما بگرد جان درد بکوی وصال آسان خیر گردون نشاید مگر	روی خود بین گل چه بگری چون تو از مهر کشته نمیگذری که مرا چشم روشن در گری آه ازین غم غم و بگری گر کند نور عشق را هر گر مرا از سگان خود شمری
--	---

جامی از زندگان فاضل تست
نیت زین عاشقان در بدر

در لباس نیلگون چون ماه و مهر با لباس آسمان هر که دیدم تر	سه در گزیده درخ زین پرده انیلو نری شد بدون چون روز و دشمن کاف و بگری
---	---

<p>شاخ تمشادی کہ عیدت نیلو زرد ہم دور است نیلو زرد پر آب لیک برگ چون غنچه نازک باشد اما در قبا چند تنغنا چمک گرو ز جاہ و حشمت</p>	<p>سرو آتھادی کہ در بونج زر گلک طر عکس این کرو آن تن نازک ہی ای گل خندان تو بیاری از ان کہ گز بچشم مرمت سے سو غریبان بگری</p>
--	--

تو خست جامی صاحب نظر دانست پس
 قیمت گوهر کے نشا سدا لآ جوہر سے

<p>اے یالاہمان کہ میدائے گرو در زمین زر شکادت آہوسے دام حبتہ و ترا گل سور کنایت از رخ نعت سز زلفت شب سیاہ منست بر تو سیم ناب اندر سیم</p>	<p>تو گلے ماہمان کہ میدائے رود از جاہمان کہ میدائے زلفت در پاہمان کہ میدائے شک ساراہمان کہ میدائے رخ زیباہمان کہ میدائے سنگ عاراہمان کہ میدائے</p>
--	---

باتو جامی تنیت ز تده بجان
 وز تو تنناہمان کہ میدائے

<p>شم بصفت جام و صفای جوہر سے بیاک خشک و تری طفیل رہی است بہین بلندی بخت و سعادت طالع</p>	<p>کہ نیست در سر ماہر ہوا می ساغری در آب خشک صحیح ریز آتش سے کہ کرد از افق خم طلوع آخر می</p>
---	---

<p>بہشت میگردد او بہشت کو فرستے کہ نیست رنج ترا شربتے برابرے عدا روح کن از جام روح پرورے</p>	<p>غرض طاعت عارف بہشت کو نشیت اگر ز درد سوزش بجز سے نوش گذار پرورش تن تن پرست اید</p>
<p>بہ کج گھستے کدہ سازید جامی را کہ رفت خانہ او چون جانب در سرے</p>	
<p>دل کیے تاریخ گردو دین کیے آن کیے بر بود از من این کیے مردم از عم جانب من ہن کیے عاشق و معشوق را بالین کیے کن جوالت بر لب شیرین کیے اگر کشاید زلف از صدرین کیے</p>	<p>ای دو چشمت در سیز و کین کیے خال زلفت را نمودہ جان دل سوخی ہر نمونہ ارہ دارے صد نظر خواب خوش باشد شب وصل ایو زان ہمہ بوسہ کہ دادی عذام نافہ گرد خوشہ چمن تر منت</p>
<p>عاشق مسکین داری و نیت ہجو جامی زان ہمہ مسکین کیے</p>	
<p>چشم پور زرد تو کہ بس زیبا باد او ان لہ لہ جلد جلوہ بردن می آئی ہچکہ بر من درویش ہی بخشائے کہ چو من سوختہ باشی بغم تنہائے</p>	<p>ای ز خاک قدمت چشم مرا بنیائی اے خوش آن دیدہ کہ ادن برختے آیت لطف و انعام تو عاست ہمائم کچرا روز من رو سنت آنگہ شود اشعیر گل</p>

<p>گر غیر زخم بجا آئے چو سلامت گویم چند سو دانتان و اسی لڑین خون چون عقل گفتا ز رسد وصل سلاطین گدا عشق فریاد برآورد و کاسے عقل چو</p>	<p>چشم دارم کہ بہ شام زبان بگفتا تا سبک طعن کشان آہ ازین رسوا پیش ازین در طلبش عمر چو میفرسائی بس بود لذت درد طلب و جویائی</p>
<p>جامی از خیل سگان باز غلامان باشد بندۂ حلقہ نگوش ست چہ سے فرمائے</p>	
<p>باہرہ سنگدان ساغر گلزنگ زنی باہرہ بر سر صلیب سبب چیت کرتو رخ نمائی شکنی قدر ہمہ شک خطان گرنوا ساز و عمر لخوان کنی آہنگ سماع دل چو شانہ شود از رشک بصدخ چپاک ز دبا و صبا جیب سمن کے مطرب</p>	<p>جرم ما چیت کہ بر ساغر مانگ برے سنگ پیدا و یکت کرد و در جنگ برے شکر زخم کشی بر سپہ زنگ زنی راہ بر عمر سربان خوش آہنگ برے شانہ چون رشکن طرہ شہ زنگ زنی وقت آنت کہ در دامن گل جنگ برے</p>
<p>غسخت قدس بود جا اتامت جاسے تاسے کے خمیرہ درین مرحلہ تنگ زنی</p>	
<p>اسے غمت آرزو جان کے گر تو فرمان بری در مان بہت وہ چہ شمع تو کہ روشن نمکنی</p>	<p>درد تو مایہ در مان کے نشو و نہجت بہ فرمان کے ہیکہ کلبہ اخزان کے</p>

<p>نہ کئے گوشِ نایمان کے کے فرود آئی در شان کے اسے ز سر تا قدم جان کے جان کشم پیش تو جانان کے</p>	<p>از تو داریم فغانہا کہ چہ را آیت رحمتی اسے ماہ و سہ جان دسر و قدرت خواہم یافت گر تو این سرکشے از سر نہی</p>
<p>جامی احسنت کہ این طرزِ فنون نموان یافت بدیوان کے</p>	
<p>یازم از رخ تو رشید شائش تاملے زانفت و ہر درارگان بچشت ناملے باشدش قوت بخشی و مجال سجدے کہے لعل بود آنچه ندارد بدے ثبت درد فتر اعمال تو بوزین علی نسبت این در زمین و رنجل ہر دغلے</p>	<p>نہ غزائے کہ سر ہم بنیائش غزلے نہ کہ بے کہ گنم فکر مدحش چوندے نہ نصیح کہ بہر بان سخنمای لطیف طے شد اسباب سخن سانی گلچہر کیست مے حور و رو نگوہین کہ ملائکت گنند جیب خاص کہ گنم کہر اعلا عن</p>
<p>جامی از عشق مگو نکتہ بزاہد کہ بود ہر محفل راستے ہر سخنے راجلے</p>	
<p>مران زین درم برد و رو گیری کہ یا آستان تو دارم سر زمین بیج جانیت میکشے</p>	<p>بروی من از لطف بکشاورے سرم را مکن زانسانت جدا ز سکنیم نیت جا پیش تو</p>

<p>دوسری دمی شملہ زو غلگڑ چونغتیت تا بندہ ہر اختر زوی پرگ جان من شے</p>	<p>شد اژون افسوس مندول نزار دستغخت آفتاب بریک آبان غم و پیوند وصل</p>
<p>زمیکون لبث و درجاسے مدام ز خون جگرے کشد ساغرے</p>	
<p>گاسے بہ وصل خاطر من شاد و مان راضی شدم کہ ہر چہ دلت خواہ مان جانان درین معاملہ ترسم زبان ہر رخنہ ام ز تیغ کہ در استخوان لیکن بشرط آنکہ لبث راضمان کز ہر دوش بہ تازہ ز زخم زبان کنی</p>	<p>گاسے ز چہ چشم مرا خون نشان کنی چون نیست شو کہ رو بر مرد کس گفتی کہ خاک پایے خودت میدہم بہا باشدے حساب کرما تو خطے جان کے فرو شمت کہ دہی و عذوبہ لطف لبث مریم ریش دلم شود</p>
<p>چامے سگیت بردت ارگشتش چہ سٹو جز آنکہ تیغ خویش برد امتحان کنی</p>	
<p>از درد کہے نامی و اندوہ کہ دار بگذرتہا شاگہ گلہا سے بہار ایجا چہ کنی طرن چہن با چہ گزار زان مسکہ جو گل بہر سغریبت سگار</p>	<p>ای مرغ کھر چہد کہے نالہ دزاری گر بہت تاشوق گلے خیر جو پیل چون فاختہ گر شفتہ سر دروانے نے ز غلطیست ترا ہم غم دورو</p>

<p>ز شمار کہ آزا بشکانش بسیار خواهم کہ تو آنجا نرسے یا وہاں آئے کافا و زخیر تو بعد محنت و حوار</p>	<p>غم نامہ بجز آن بی پر وبال تو بستم سن نیز چو تو سوخته داغ فرستم گر قصہ جامی ز تو پرسد خبرش و</p>
<p>درد بر بہت دیدہ امید کہ روز سے باز آئے و برو سے نظر لطف گماری</p>	
<p>گر دم دل بہ عزالے و سر عم غزل مرد عشق نہ فرمود جب ترا نیم عملی ہرگز ہم نیت درین مسئلہ با کس نے جز بسودا نگار سے کہ نکلد بر توان گفت شاہان توان زد مثل کہ ز بند لطف و عافے و کند رود محلی</p>	<p>نہ خرد راست قصور و نہ دین ربا دگر عالم و سر ز آب قلعے شویم دعوی نقص حاجت بر آن نبوی نقد عمر کہ نزاری بدش صومین چہ نشان گویت آیار کہ آن تا و مے کن طرز غزل جامی و شیر</p>
<p>چشم شاید نتوان بستن و موی بستن کہ از احوال رشک و رکوی زین غصہ گلے</p>	
<p>نبردیم از تو مشکین غزالی کشیدہ از سواد شب بکالی بود با خویش ہر کس با کسی کہ لذت روی تو فارغان شامی</p>	<p>رشک تر خطے دار و خالے مذمت جو رشید از ہر جان پس خطا خیال آن بیان می جہدم آر ادان گل ز نقاب چہ می ماند</p>

بود خوق تو افزدون چه چشم	ترا هر روز و گل را بعد ساق
شود عالم و گریون هر دم از تو	و سبے تو نیم در پیج جانے

بکوی عشق جامی لب فرود بند
که باشد هر مقامی را تعالی

ساقم چشم را بهر تو جانے	راست شد جاگرم نمای در
گن شد دور ماه نوبت بست	تا پرو خود سه نوی بهما
کرد ام از دودید کپا و اشک	بیرم در رهت پر آبله پا
گریه ام در گلو گره شده است	تیغ بردار و این گره بکش
زرق من تا قدم ربه دست	صبر و پوستی که مانده هم پر
نیفت از خون هر که گریه رنگ	زنگ از اقبل من بر کجا
مخمس تا نازم بر دست	ریش تا منی کنیدی پا

راه تقوی چسان رود جانے
مانند از جام و رود رنگ با جانے

اگر چه فدی جان بخش انگین دار	ز ناوک نره صید نشین در کین دار
شماک بات که توان در آیت ان جانے	لطافتی که بود فعل آتشین دار
بشت گلشن خبت بندیم کیش	از ان بفتنه که بر طرف یا سین دار
یا بردان چمن خدایا ازین پس	که تری تشکین سو نهران چمن دار

<p>زود و کوب اقبال در جنبین داری دو گنج سیم نهان آند آستین داری</p>	<p>ز سده و نهم چه پیری حکیم را چون تو بخش من مفلس که از دو ساعده خوش</p>
<p>با سان که برو طاعت ترا جاسے چنین که پیش تبار رو بزین داری</p>	
<p>همتاگی بیروم بیگانه می کنی دیوانه را تمام بویارانه میکنی چون خان قابلم گل چایه میکنی دستور که بر سر پروانه میکنی از فیض بر تربیت دانه می کنی تا چند سبب ترشانه میکنی</p>	<p>بزم بدیده دگری خانه میکنی دل را نشان ترا و یہ چه میدی دستم گرفته غوطه دبی زخم زدی ایشع بزم حسن اگر م میکنی می پرور که گریه ملامت حال او کشاگره ز طره میکنش اصبیا</p>
<p>چامی دگر به مدرسہ نقن طریق نیست وقت است اگر غمیت می جانہ می کنی</p>	
<p>پایمال آن بت چلاک بود کاشکے قالب خاکی خرد خاشاک بود کاشکے سینہ صدمه جادو بخش جاک بود کاشکے دماغ او ہم بر دل غمناک بود کاشکے نبده جانی ہم بران فتراک بود کاشکے</p>	<p>بر مزان کوسه من خاک بود کاشکے تا ماب روی بگویی او دگر شورکے صبا چند بز خاک گریبان طعنه ناصح مرا حیف باشد سوختن بان سمندین بر دماغ دی سواره آمد صدمه بزم فتراک او</p>

<p>مرا بر دل بست از تو چون کوه پارس وزان چشمه سارست هر دم دیده چه باشد که در و یکم غم تماشا بر و بیم رهت را بجز گمان که بر کم خوشا آنکه تو جان و بین سخنم ز راه کرم پاسے بر دیده ام</p>	<p>وزان کوه چشم بود چشمه سار ز خون جگر گردن لاله زار فد سوی این لاله زار ت گزار شند بد امان پاکت عیار تو نے گو نیم در جواب من سار که دارم بره دید و اشکبار</p>
<p>بهر هم مرا و مکن زخم جان که باشد ز تیغ تو اشک یاد گاری</p>	
<p>خیل جان بردن شمارت شبی کردند عرض حسن سپاه بیان از ما چو اعتبار که صد تاج خسرو خوش خوابستی تیر که من با فراع عشق گرفته کشور دل قتل کو بر</p>	<p>آر و بود ستاره هزاران شبی چون شمسوار من بود وزان شبی باشد بر آستان تو با خاک رسی بوسم که آن دو فعل می آلوده کان ملک با بندر بود باو غیبی</p>
<p>جامی مرور سیکه با خالفت که هست در کوی عشق می کده و خالفت کی</p>	
<p>هر چند ز چشم ما نمائے سے روی تو بلیستن نخواهم</p>	<p>نم نیست چو در میان جان کان مرگ بود نر زندگانے</p>

چون جلوہ کنان سمندر داریم ہو آجا نشانے	خواہم برہ تو خاک گردم گو تیغ کہ پیش رویت امروز
جامی از غم تو بس خراب است گفتیم ترا دگر تو دوانے	
چون وقت ما رسد ہمہ خون جگر دہی بوے ز پیرین بہ نسیم سرد سے از سن ہزار بوسہ بران خاک وردا از حال خستگان فراقش خبر دہی بجز اسے طبیب چند مراد در دسر دہے گرد و فراش از دوسہ جام دگر دہی	انگھار را دم سے از جام زردی جانم ز شوق سوخت حیا شد اگر گے اسے بادا اگر کنی سوی آن آستان گذر در در حسرت او یار باشدت بیارے مران تو اند کے علاج ساتی شباب کن کہ بود محنت ترا
جامی بجان رسید ز غم کاش اسے اجل از جام مرگ شربت اور و تر دہی	
چشم بد از تو دور کہ محبوب عالمے کاین لطف و ناز کے نبود حدادے شاید جراحت دل مارا بہ فری عشوہ چہ می نمائی و افسون میدے ہرگز سہا و جور و جفا سے ترا کے	ای باغ حسن با از جمال تو خرے خورے بگویی بہر خدا یا فرشتہ زخم ترا چہ حاجت مرہم بود کہ کن دل آن نست و میدم از بہر بر نش گر چہ سنج را نماز و فائے چہ پاکی آن

<p>مشکل پریم رہ سبر کوی بنی</p>	<p>گم گشتگان باد یہ نعت و عیسم</p>
<p>جا سے سگ ترا بہ فلا سے نئی سند ادراجہ حد آنکہ کند با تو ہمدے</p>	
<p>زیرین کرے کھلے تنگ قبائے دوسرے کشتے و ناز چہ شوخی چہ پلائے رہو کہ شوم خاک بوہم کف پائے جز تبت مرگش بود چہ دووائے یا بند بہ ذرہ من بوی دغائے با حکم تو بس را نرسد چون و چرائے گرا از سر عالم بد مرگ گیائے من گریہ کنان می کنم از دور دعائے</p>	<p>دل بر ذرہ من فتنہ گرے عشوہ ہائے در حسن و ملاحات چہ پری چہ ہجر ہائے من کے ہواش رسم این بسکہ برائے سوز کہ مرا بر جگر از آتش عشقت رہو کہ شوم خاک و بد باد بہر سو واری سر خونیر من اینک کفن و تیغ باشد غم بجز تو بخونابہ بران نفس تو خند زمان می گذری بخیر از من</p>
<p>یار بیکہ حسد شود جامی بیدل روزے کہ نہاشد ز تو تشریف پلائے</p>	
<p>من عاشق تو ہم تو گیو یار کہتے جانم فدات در بے آزار کہتے تا خود تو مر ہم دل افکار کہتے تو پاکہ و سونس و غمخوار کہتے</p>	<p>گفتے بہ کوی عاشق و بیار کہتے بیتے میان بگینہ کشید ز غمزہ تیغ وارم دے ز ہر تو ہر دم فکار تے ہر شب من بیخیاں تو دیکھ جھنتے</p>